

Anonimizált változat

Fordítás

C-301/20 – 1

C-301/20. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2020. július 7.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Oberster Gerichtshof (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. május 27.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek:

UE

HC

Felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű fél:

Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG

A felülvizsgálati bírósággént eljáró Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) [omissis] a Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG, 6900 Bregenz, [omissis] letevő és az elsőrendű jogosult VJ hagyatéka, illetve a másodrendű jogosult UE [omissis] között letét tárgyában folyamatban lévő ügyben a másodrendű jogosultnak és HC-nek [omissis] a fellebbviteli bírósággént eljáró Landesgericht Feldkirch (feldkirchi regionális bíróság, Ausztria) 2019. január 28-i, [omissis] a Bezirksgericht Bregenz (bregenzi kerületi bíróság, Ausztria) 2018. szeptember 17-i [omissis] végzését helybenhagyó végzése elleni felülvizsgálati kérelme nyomán zárt tárgyaláson

a következő végzést

hozta: [eredeti 2. o.]

I. A bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

1. Úgy kell-e értelmezni az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló 650/2012/EU rendelet 70. cikkének (3) bekezdését, hogy a bizonyítvány e rendelkezés ellenére lejárató idő nélkül, határozatlan időre kiállított másolata

- a) határozatlan időre érvényes és hatályos, vagy
- b) csak a hiteles másolat kiállításának napjától számított hat hónapig érvényes, vagy
- c) csak egy másik időponttól számított hat hónapig érvényes, vagy
- d) érvénytelen, és a 650/2012 rendelet 63. cikke értelmében vett felhasználásra alkalmatlan?

2. Úgy kell-e értelmezni az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló 650/2012/EU rendelet 69. cikkének (3) bekezdésével összhangban értelmezett 65. cikkének (1) bekezdését, hogy a bizonyítvány joghatásai mindazon személyek javára állnak be, akiket a bizonyítványban örökösneként, hagyományosként, végrendeleti végrehajtóként, illetve hagyatéki gondnokként név szerint szerepelnek, így az a személy is felhasználhatja a 650/2012 rendelet 63. cikke szerinti bizonyítványt, aki annak kiállítását nem maga kérelmezte? [eredeti 3. o.]

3. Úgy kell-e értelmezni a 650/2012 rendelet 70. cikkének (3) bekezdésével összhangban értelmezett 69. cikkét, hogy az öröklési bizonyítvány hiteles másolatának joghatását el kell ismerni, ha e másolat az első bemutatásakor még érvényes volt, de a hatóság kérelmezett határozatát megelőzően lejárt, vagy azzal nem ellentétes a nemzeti jog, ha az a bizonyítvány érvényességét a határozat meghozatalának időpontjában is megköveteli?

II. [omissis] [az eljárás felfüggesztése]

Indokolás:

A. Tényállás

Az alapeljárás tárgya a jogosultak bírósági letét tárgyának kiadása iránti kérelme. A letevő bank kérelmezte a pénzből és az értékpapírból álló követelés bírósági

letétbe helyezését, mivel arra vonatkozóan a jogosultak egymással ellentétes igényeket jelentettek be, és jogosultságuk nem került tisztázásra.

A bírósági letétbe helyezett értékeket csak a jogosultak együttes írásbeli kérelme vagy – a jelen esetben hiányzó – jogerős bírósági határozat alapján lehet kiadni.

Az elsőrendű jogosult, aki a másodrendű jogosult apja volt, 2017. május 5-én elhunyt. Utolsó szokásos tartózkodási helye Spanyolországban volt. Hagyatéki eljárására spanyol jog alapján közjegyző előtt került sor.

B. A felek érvei [eredeti 4. o.]

HC és UE kérelmezők, mint apjuk, az elsőrendű jogosult jogutódjai, együttesen kérik a letét kiadását. Annak bizonyítása érdekében, hogy fele-fele részben az elsőrendű jogosult örökösének minősülnek, a spanyol közjegyző által kiállított, az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló 650/2012/EU rendelet 62. és azt követő cikkei szerinti európai öröklési bizonyítvány 2014. december 9-i 1329/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet (a továbbiakban: végrehajtási rendelet) szerinti V. formanyomtatványon kiállított hiteles másolatát nyújtották be. Ezen okiratot HC elsőrendű kérelmező kérelmére állították ki, és az az „érvényes” rovatban a „határozatlan idő” megjegyzést tartalmazza. UE másodrendű kérelmezőt az V. formanyomtatvány IV. melléklete az elsőrendű kérelmező mellett a hagyaték felének örököseként nevezi meg.

C. Az eljárás eddigi menete

Az elsőfokú bíróság a letét kiadása iránti kérelmet elutasította.

A fellebbviteli bíróság nem adott helyt a kérelmezők által benyújtott fellebbezésnek. E bíróság a végzését három, a jelen ügy szempontjából lényeges érvvel indokolta:

1. Az európai öröklési bizonyítvány másolatával kizárólag a bizonyítvány kiállítását kérelmező fél – jelen esetben az elsőrendű kérelmező – tudja jogosultságát bizonyítani.
2. A határozatlan időre szóló öröklési bizonyítvány kiállítása ellentétes határidő meghatározására a 650/2012 rendelet 70. cikkének (3) bekezdésében előírt kötelezettséggel. E bizonyítványt olyan bizonyítványnak kell tekinteni, amelynek [eredeti 5. o.] érvényességi ideje a kiállítás dátumától számítva rendszerint hat hónap.
3. Az időbeli érvényességnek nemcsak a kérelem benyújtásának időpontjában, hanem az elsőfokú bíróság határozatának időpontjában is fenn kell állnia ahhoz, hogy az öröklési bizonyítvány másolata joghatást válthasson ki.

D. Az Oberster Gerichtshofnak (legfelsőbb bíróság) a kérelmező felülvizsgálati kérelméről kell határoznia.

Az osztrák jog alapján a bírósági letét vitatott kiadása (a letét elfogadásáról szóló jogerős végzés [nélkül]) csak a két jogosult együttes írásbeli kérelme alapján engedélyezhető. A határozat meghozatala szempontjából lényeges kérdés, hogy az európai öröklési bizonyítvány eljárás során benyújtott másolata önmagában alkalmas-e az elsőrendű jogosult utáni örökösök jogosultságának bizonyítására.

Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) úgy határoz, hogy felfüggeszti a felülvizsgálati eljárást, és az ügy megoldása szempontjából lényeges uniós jogi kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

E. Alkalmazandó jogszabályok

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmezésére vonatkozik.

A jelen ügyben releváns rendelkezések különösen a következők: **[eredeti 6. o.]**

63. cikk

A bizonyítvány rendeltetése

[...]

(2) A bizonyítvány különösen az alábbiak közül egy vagy több bizonyítására használható:

a) a bizonyítványban említett minden örökös, illetve adott esetben hagyományos jogállása és/vagy jogai és az őket megillető részesedés a hagyatékban; [...].

65. cikk

A bizonyítvány iránti kérelem

(1) A bizonyítványt a 63. cikk (1) bekezdésében említett személyek (a továbbiakban: a kérelmező) kérelmére kell kiállítani. [...].

69. cikk

A bizonyítvány joghatásai

(1) A bizonyítvány külön eljárás nélkül valamennyi tagállamban joghatással bír.

(2) Vélelmezni kell, hogy a bizonyítvány hitelesen bizonyítja az öröklésre alkalmazandó jognak vagy a bizonyos tényekre alkalmazandó egyéb jognak megfelelően megállapított tényeket. A bizonyítványban örökösként, hagyományosként, végrendeleti végrehajtóként, illetve hagyatéki gondnokként említett személyről vélelmezni kell, hogy rendelkezik a bizonyítványban említett jogállással, és/vagy a bizonyítványban feltüntetett jogokkal, illetve jogosítványokkal, és hogy e jogokhoz, illetve jogosítványokhoz a bizonyítványban feltüntetettekén túl egyéb feltétel és/vagy korlátozás nem fűződik. **[eredeti 7. o.]**

(3) Bármely olyan személy, aki a bizonyítványban igazolt adatok alapján eljárva kifizetéseket teljesít vagy vagyontárgyat ad át a bizonyítványban kifizetések vagy vagyontárgyak elfogadására jogosultként említett személynek, úgy tekintendő, hogy kifizetések vagy vagyontárgyak elfogadására jogosult személlyel kötött ügyletet, kivéve, ha tudomása van arról, hogy a bizonyítvány tartalma nem felel meg a valóságnak, illetve, ha nagyfokú gondatlanság miatt nincs tudomása arról, hogy a bizonyítvány tartalma nem felel meg a valóságnak.

70. cikk

A bizonyítvány hiteles másolatai

[...]

(3) A kiállított hiteles másolatok korlátozott ideig, hat hónapig érvényesek, és ezt lejárató idő formájában a hiteles másolaton fel kell tüntetni. Kivételes és megfelelően indokolt esetekben a kiállító hatóság ettől eltérően hosszabb érvényességi idő mellett is dönthet. E határidő lejárató után a hiteles másolatok birtokosainak a hiteles másolat érvényességi idejének meghosszabbítását vagy újabb hiteles másolatot kell kérelmezniük a kiállító hatóságtól annak érdekében, hogy a bizonyítványt a 63. cikkben feltüntetett célokra felhasználhassák.

F. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések indokolása

1. Az első kérdésről:

Az európai öröklési bizonyítvány eredeti példánya az örökség kiadását követően a kiállító hatóságnál marad. A kérelmezők hiteles másolatokat kapnak róla, amelyeket az 1329/2014/EU végrehajtási rendelet V. formanyomtatványának 5. melléklete alapján kell kiadni. A formanyomtatvány első oldalán bevezető megjegyzés található, amely szerint az **[eredeti 8. o.]** a formanyomtatvány végén lévő megfelelő rovatban megadott időpontig érvényes.

A 650/2012 rendelet 70. cikke (3) bekezdésének szövege alapján megállapítható, hogy az európai öröklési bizonyítvány másolata főszabály szerint csak a megadott érvényességi időn belül bír joghatásokkal [omissis]. Az európai jogalkotó nyilvánvalóan biztosítani akarta, hogy a kiállító hatóság ellenőrzése alatt maradjanak a használatban lévő öröklési bizonyítványok azáltal, hogy a jogügyletekhez csak időben korlátozott hitelesített másolatokat bocsát

rendelkezésre. A másolatok időbeli korlátozásával elkerülendő, hogy olyan másolatokat adjanak tovább, amelyek többé nem felelnek meg a kibocsátó hatóságnál maradt öröklési bizonyítványnak, vagyis amelyek valótlan tényeket tartalmaznak vagy érvénytelenek [omissis].

A 650/2012 rendelet semmilyen módon nem rendelkezik az európai öröklési bizonyítvány jelen esetben benyújtotthoz hasonló határozatlan időre szóló másolatáról.

Az ítélkezési gyakorlat mindezig – amennyire áttekinthető – nem foglalkozott a kifejezetten korlátlan érvényességi idő megadásának az európai öröklési bizonyítvány másolatának érvényességére gyakorolt hatásával.

Elképzelhető lenne, hogy a határozatlan érvényesség kiállító hatóság általi megállapítása a 650/2012 rendelet 70. cikkének (3) bekezdése értelmében megengedett meghosszabbítás különleges esetét képezze. **[eredeti 9. o.]**

E rendelkezés szövege azonban nyitva hagyja azt a lehetőséget is, hogy az ilyen okirat hat hónapra korlátozott rendes maximális érvényességgel rendelkezzen, amely esetben felmerül az a további kérdés, hogy e határidőt mely időponttól kellene számítani.

Végezetül azonban az a megoldás is szóba jöhet, hogy az öröklési bizonyítvány határozatlan időre kiállított másolata nem felel meg a 650/2012 rendelet 70. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelményeknek, és e hiányosság miatt semmilyen joghatást nem vált ki.

2. A második kérdésről:

Az európai öröklési bizonyítvány a 650/2012 rendelet 63. cikke (1) bekezdésének megfelelően azon örökösök általi használatra szolgál, akiknek egy másik tagállamban kell hivatkozniuk jogállásukra vagy gyakorolni jogaikat örökösként. Az európai öröklési bizonyítványt az illetékes hatóság a rendelet 63. cikkének (1) bekezdésében említett személyek kérelmére állítja ki.

A 650/2012 rendelet 69. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében az öröklési bizonyítvány külön eljárás nélkül valamennyi tagállamban joghatással bír. Vélelmezni kell, hogy a bizonyítvány hitelesen bizonyítja az öröklésre alkalmazandó jognak vagy a bizonyos tényekre alkalmazandó egyéb jognak megfelelően megállapított tényeket.

A bizonyítványban örökösként említett személyről különösen azt kell vélelmezni, hogy rendelkezik a bizonyítványban említett jogállással és/vagy a bizonyítványban feltüntetett jogokkal, illetve jogosítványokkal, és hogy e jogokhoz, illetve jogosítványokhoz a bizonyítványban feltüntetettek túl egyéb feltétel és/vagy korlátozás nem fűződik. A 650/2012 rendelet **[eredeti 10. o.]** (71) preambulumbekzdése szerint a bizonyítványnak valamennyi tagállamban azonos joghatással kell bírnia. Önmagában nem képezhet végrehajtható jogcímet,

azonban bizonyító erővel kell bírnia, továbbá feltételezni kell, hogy hitelesen bizonyítja az öröklésre alkalmazandó jognak vagy a bizonyos tényezőkre alkalmazandó egyéb jognak megfelelően megállapított tényezőket.

A 650/2012 rendelet nem szabályozza kifejezetten azt a kérdést, hogy az európai öröklési bizonyítvány iránti kérelmet csak a jogosult örökösök egyike nyújthatja-e be, és ebben az esetben az csak a kérelmezővel szemben vált-e ki joghatásokat, vagy, hogy az abban említett más személyek is hivatkozhatnak-e erre a bizonyítványra jogállásuk valamely eljárásban történő bizonyítása érdekében.

A jogtudomány szerint a 650/2012 rendelet 65. cikkének (1) bekezdése miatt és a kérelemre jogosultak különböző igényeire tekintettel a kérelem önálló benyújtása elfogadható.

Azon kérdés tekintetében, hogy a bizonyítvány joghatása a kérelmezőn kívül az öröklési bizonyítványban megnevezett valamennyi személyre is kiterjed-e, a szakirodalomban, még ha részletes indokolás nélkül is, az az álláspont vált uralkodóvá, amely szerint (a végrendeleti végrehajtó és a hagyatéki ügygondnok kivételével) a jogosult kérelmező csak saját jogállását igazoló bizonyítványt kérelmezhet [omissis]. A 650/2012 rendelet 70. cikke azonban abból indul ki, hogy **[eredeti 11. o.]** a másolat kiállításához a kérelmezőn kívül más személynek is fűződhet jogos érdeke. Nem tisztázódott ezáltal egyértelműen az a kérdés, hogy a 650/2012 rendelet 69. cikkének (3) bekezdése értelmében vett hatások e más személyekre akkor is kiterjednek-e, ha maguk nem is kérik a másolat kiadását. Ennek kapcsán azt is meg kell fontolni, hogy azoknak a személyeknek, akik nem voltak kérelmezők, általában nincs lehetőségük részt venni a kiállítási eljárásban.

3. A harmadik kérdésről:

Az európai öröklési bizonyítvány hiteles másolatának a megadott érvényességi idő lejártát követő esetleges hatásaira vonatkozó kérdés különösen akkor releváns, ha érvényes másolatot nyújtottak be, a hatóság azonban az arra alapozott határozatát már nem az érvényességi időn belül hozza meg, a másolatot benyújtó fél pedig nem tudja a döntéshozatali eljárás időtartamát befolyásolni.

Az e tekintetben elfogadott egyik vélekedés szerint az európai öröklési bizonyítvány joghatása tekintetében elegendő, ha a másolat a kérelem benyújtásának időpontjában még érvényes volt, míg az ezzel ellentétes álláspont szerint az érvényességnek a hatóság határozatának időpontjában is fenn kell állnia. Az ítélkezési gyakorlatba mindkét álláspont megjelenik. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) mindezidáig három határozatban [omissis] elegendőnek tartotta, hogy a bizonyítvány a kérelem benyújtásának időpontjában volt érvényes. E határozatok mind ingatlan-nyilvántartási ügyre vonatkoztak, és azokat az osztrák Grundbuchsgesetz (az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény) különös eljárási rendelkezése indokolta.

Ezzel szemben Németországban a Kammergericht Berlin (berlini regionális felsőbíróság, Németország) **[eredeti 12. o.]** [omissis] legutóbb úgy ítélte meg,

hogyan az öröklési bizonyítvány érvényességének még az arra alapozott ingatlan-nyilvántartási bejegyzéskor is fenn kell állnia. E bíróság szerint a kibocsátó hatóságnak a bizonyítvány másolatainak időbeli korlátozásával elérni kívánt ellenőrzési funkciója értelmét veszti, ha az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzések a lejáratidőpont után is alapulhatnak e másolatokon.

Ebben az eltérő kiindulási helyzetben felmerül az az elvi kérdés, hogy az öröklési bizonyítvány hiteles másolata érvényességének folyamatban lévő eljárás során történő lejártával kapcsolatos problémát az uniós jog alapján önállóan kell-e megoldani, vagy ezen értékelést az eljáró bíróság nemzeti joga szerint kell-e elvégezni, amennyiben annak alkalmazása nem sérti a rendelet hatékony érvényesülését.

4. [omissis] [nemzeti eljárás]

Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság)

Bécs, 2020. május 27.